

**Revisiun parziala da la
Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas e
l'assistenza da persunas attempadas e da persunas che
basegnan tgira**

**(Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas,
LTM; DG 506.000)**

Rapport explicativ

Cuir, november 2024

Cuntegn

I.	Il pli impurtant en furma concisa.....	3
II.	Situaziun da partenza.....	4
1.	Provediment en il chantun Grischun	4
2.	Svilup finanziel	4
3.	Mesiras ch'il chantun ha gia prendi.....	6
4.	Per garantir la liquiditad durant periodas da crisa mancan las basas giuridicas	6
III.	Principis dal project	7
1.	Concessiun d'emprests transitorics	7
2.	Concepziun dals emprests	8
3.	Organisaziun da las regiuns da provediment da la sanadad.....	8
IV.	Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	8
V.	Midadas en auters relaschs	13
VI.	Consequenzas personalas e finanzialas	13
1.	Per il chantun	13
2.	Per las 12 regiuns da provediment da la sanadad/vischnancas.....	13
VII.	Buna legislaziun	14

I. Il pli impurtant en furma concisa

Perquai che la situaziun finanziaria dals ospitals publics dal Grischun sa pegiurescha cuntinuadamain, èsi ord vista da la Regenza necessari da prender mesiras, per evitar l'insolvenza che smanatscha a curta ed a media vista als ospitals pertutgads. Tant il provediment da la sanadad decentral sco però er il provediment da center da la populaziun èn numnamain periclitads en vista al svilup finanziel dals ospitals publics dal Grischun. Cun l'adattaziun planisada da la Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas e l'assistenza da persunas attempadas e da persunas che basegnan tgira (Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas, LTM; DG 506.000) duai vegnir stgaffida ina basa legala, che duai permetter a la Regenza da conceder emprests transitorics als ospitals publics per uschia procurar ch'els hajan puspè ina liquiditad suffizienta.

Pervia da la mancanza da bonitad èsi per ils blers ospitals publics dal Grischun praticamain exclus da survegnir sin il martgà da chapital emprests per garantir la liquiditad, ubain che tals emprests èn colliads cun fitg auts tschains (supplement da ristga). En cas d'ina crisa finanziaria duain il chantun e las vischnancas perquai avair la pussaivladad da conceder emprests transitorics als ospitals publics dal Grischun. Per quest intent prevesa la Regenza da metter a disposiziun in credit d'impegn general da 100 milliuns francs. Ils emprests pussaivels duain gidar ils ospitals pertutgads a surmuntar periodas da crisa finanziaria. Cun agid da mesiras da sanaziun duain ils ospitals puspè pudair cuntanscher la rentabilitad resp. la quota d'autofinanziaziun necessaria. Tras la pussaivladad da conceder emprests duain a medem temp vegnir rinforzadas las aspectativas dal martgà da chapital e vegnir impedida in'eventuala perdita da confidenza cun las respectivas consequenzas negativas per survegnir chapital ester.

Sch'i vegnan concedids emprests, profitan en emprima lingia las vischnancas purtadras dals ospitals pertutgads. Senza emprests stuessan las vischnancas – sco purtadras dal provediment da sanadad public – star bunas sezzas cumplainamain per lur ospitals en situaziuns da crisa. Perquai duain las vischnancas sa participar cun 50 pertschient ad eventualas perdidas che resultan da la concessiun d'emprests. Correspondentamain duain ils emprests vegnir concedids mo cun il consentiment da la maioritad da las vischnancas da la regiun da provediment da la sanadad respectiva.

Ils retschaviders dals emprests ston ultra da quai preschentar a la Regenza in plan da mesiras che sto garantir, ch'i resultia a curta fin a media vista puspè in resultat da gestiun positiv.

Pervia da las relaziuns finanzialas difficilas duain las regiuns da provediment da la sanadad plinavant survegnir la pussaivladad da transfurmar lur ospitals – en cas da basegn – en centers da sanadad ambulants. En quest connex vegn introducida ina regulaziun che duai simplifitgar las decisiuns da las regiuns da provediment da la sanadad concernent lur organisaziun. Decisiva duai mintgamai esser ina decisiun da maioritad da las persunas cun dretg da votar da las vischnancas respectivas.

Igl è planisà da metter en vigur la revisiun parziala per il 1. da schaner 2026.

II. Situaziun da partenza

1. Provediment en il chantun Grischun

Ilsp ospitals dal Grischun èn repartids sin 12 regiuns da provediment da la sanadad. Auter che la regiun Val Mesauc/Calanca ha mintga regiun in ospital acut public. A San Murezzan ed a Fläsch è plinavant represchentada la clinica privata Gut. L'ospital da center è l'Ospital chantunal dal Grischun a Cuira. Ilsp differents ospitals dal Grischun collavuran in cun l'auter en numerusas cooperaziuns.

En il chantun Grischun vegn il provediment acutsomatic pia garanti per gronda part tras ilsp 11 ospitals acuts che vegnan subvenziunads dal maun public. I sa tracta qua dals suandants ospitals: Ospital chantunal dal Grischun a Cuira, Ospital d'Engiadin'Ota a Samedan, Ospital da Tavau a Tavau, Ospital regional Surselva a Glion, Ospital da Tusaun a Tusaun, Center da sanadad d'Engiadina Bassa a Scuol, Ospital Schiers da la Fundaziun Flury a Schiers, Center da sanadad Savognin a Savognin, Ospital San Sisto dal Centro sanitario Valposchiavo a Poschiavo, Centro sanitario Bregaglia a Promontogno, Center da sanadad Val Müstair a Sta. Maria (cf. art. 6 al. 1 LTM).

2. Svilup finanziel

La Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas e l'assistenza da persunas attempadas e da persunas che basegnan tgira (Lescha per promover la tgira da persunas malsaunas, LTM; DG 506.000) dat al chantun differents instruments da regulaziun, sco per exempel la planisaziun dals ospitals e la glista correspudenta dals ospitals (cf. art. 10 ss. LTM). Als furniturs da prestaziuns sin la glista dals ospitals vegnan surdadas incaricas da prestaziun per furnir prestaziuns staziunaras ch'èn necessarias. Questas prestaziuns vegnan finanziadas tenor la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns (LAMal; CS 832.10) sur in sistem da finanziaziun dual. D'ina vart surpiglia l'assicuranza obligatorica da malsauns ina part dals custs da tractament staziunars en ospitals. L'autezza dals custs che vegnan cuvrids da l'assicuranza da malsauns è standardisada e sa basa sin il sistem da SwissDRG (Diagnosis Related Groups). Da l'autra vart surpiglian ilsp chantuns e las vischnancas purtadras ina cumpart considerabla dals custs per ilsp ospitals. Quai cumpiglia tant ilsp custs d'investiziun (p.ex. construcziun e mantegniment dals edifizis) sco er ina part dals custs da manaschi. Quest sistem da finanziaziun na garantescha però ni che las prestaziuns vegnian furnidas uschia ch'ellas cuvran ilsp custs ni che l'infrastructura vegnia mantegnida.

La situaziun finanziala dals ospitals publics dal Grischun è sa pegiurada cleramain ilsp ultims onns. La gronda part dals ospitals publics dal Grischun sto registrar pli e pli grondas perditas en il quint da gestiun (cash-flow negativ). Qua tras n'èn els er betg pli buns da financiar las investiziuns necessarias per mantegnair e per renovar las immobiglias, la tecnica medicinala sco er ilsp instruments ed apparats diagnostics. Ultra d'eventualas decisiuns strategicas falladas e da sbagls en il management dal persunal sco er en il management operativ, è il motiv particularmain er quel, che tant las tariffas per ilsp tractaments staziunars (SwissDRG) ed

er la structura tariffara per las prestaziuns ambulantas (TARMED) na cuvran gia daditg betg ils custs. Ni cun tractativas da tariffa ni cun l'agid da proceduras per fixar las tariffas n'èsi stà pussaivel da cuntanscher en ils ospitals publics grischuns tariffas che cuvran ils custs che resultan. Il cuntrari: perquai ch'ils custs da personal creschan, s'augmenta tendenzialmain la sutgaranzia, sche las tariffas restan las medemas.

Per indemnisar ils tractaments staziunars èn ils ospitals publics grischuns – cun excepziun da l'Ospital chantunal dal Grischun – sa convegnids per l'onn 2024 a baserates da 9900 francs (Assicuranza da malsauns CSS SA) respectivamain da 9890 francs (Cuminanza da cumpra HSK SA). Quant enavant che questas baserates bastan per covrir ils custs, dependa betg sco ultim dal fatg ch'i ston vegnir cuntanschids avunda cas. Per ils ospitals regiunals dal chantun è quai però ina chausa difficila, pervia dal dumber d'abitantas e d'abitants ch'è plitgusch pitschen. La problematica pertutgant las entradas dals ospitals grischuns resulta plinavant da l'autezza da l'indemnisaziun dals custs per prestaziuns d'utilitad publica sco er da l'autezza da la valor dals puncts da taxa TARMED. Cun effect a partir dal 1. da schaner 2019 aveva la Regenza concludì in augment da la valor dals puncts da taxa TARMED sin 0.90 francs. Cunter questa decisiun han las assicuranzas da malsauns fatg recurs tar il Tribunal administrativ federal.

L'agen chapital da la gronda part dals ospitals publics dal Grischun è praticamain consumà, perquai ch'el è vegnì duvrà per covrir las perditas dal manaschi d'ospital. La situaziun finanziaria actuala e las perspectivas financialas èn vinavant nauschas. D'emprestar chapital ester sin il martgà da chapital per garantir la liquiditad è per la gronda part dals ospitals publics dal Grischun praticamain nunpussaivel u collià cun fitg auts tschains (supplement da ristga), quai pervia da la mancanza da bonitad.

En vista a quest svilup smanatscha a curta u a media vista l'insolvenza ad ina part considerabla dals ospitals publics dal Grischun. Il provediment da la sanadad decentral sco er il provediment da center per la populaziun è periclità en vista a quest svilup finanziel dals ospitals publics dal Grischun. E quai avess consequenzas negativas per l'attractivitad da l'urbanisaziun decentrala sco er per las purschidas turisticas. Il basegn d'agir dal maun public è pia senza dubi avant maun. En quest connex stoi vegnir menziunà, che betg mo il chantun, mabain particularmain er las regions da provediment da la sanadad pon influenzar – tras lur dretg da cundecisiun – la situaziun finanziaria da l'ospital respectiv.

Las vischnancas sco purtadras dals ospitals èn responsablas per garantir il provediment da basa e pia per manar quel. Uschia ston las vischnancas er surpigliar la ristga economica per las prestaziuns ch'ellas porschan supplementarmain resp. il deficit che resulta da l'entir manaschi. I sto qua vegnir rendì attent, che las vischnancas pajan mo 10 pertschient da la cumpart da 55 pertschient dals custs totals per dimoras staziunaras, che na vegn betg covrida da las cassas da malsauns. 90 pertschient dals custs per questas contribuziuns a favur dals ospitals surpiglia il chantun.

3. Mesiras ch'il chantun ha gia prendì

Per pudair sustegnair ils ospitals grischuns uschè svelt sco pussaivel, ha la Regenza gia instradà mesiras. Cun il preventiv 2025 vegn ella uschia a dumandar il Cussegl grond d'augmentar la contribuziun per las prestaziuns d'utilitad publica per tut en tut 5,5 milliuns francs (da 25,5 milliuns a 31,0 milliuns) e d'augmentar l'import per l'instrucziun e per la perscrutaziun per 3,6 milliuns francs (da 7,2 milliuns a 10,8 milliuns). Uschia tegna ella er quint da la dumonda da la Cumissiun per sanadad e fatgs socials (CSF) concernent l'examinaziun da las contribuziuns dal chantun e da las vischnancas als ospitals publics per prestaziuns d'utilitad publica ch'è vegnida acceptada dal Cussegl grond, e plinavant dal resultat dal rapport extern ch'è vegnì fatg sin quai. En quest connex stoi vegnir menziunà, ch'il chantun finanzescha 90 pertschient da las prestaziuns d'utilitad publica e che las vischnancas surpiglian mo ils 10 pertschient restants. Las contribuziuns a favur da l'instrucziun e da la perscrutaziun surpiglia il chantun schizunt sulet. Uschia vegn el per exempel er a surpigliar sulet ils custs supplementars per realisar l'Iniziativa da tgira (part 1, offensiva da scolaziun).

Per ulteriuras mesiras dovri in'adattaziun da la Lescha per promover la tgira da personas malsaunas.

4. Per garantir la liquiditad durant periodas da crisa mancan las basas giuridicas

En l'art. 87 al. 2 da la Constituziun dal chantun Grischun (CC; DG 110.100) vegnan il chantun e las vischnancas obligads da procurar per ina tgira e per in provediment medicinal curvegnent, economic e sufficient.

Al chantun stattan bain a disposiziun differents instruments per ademplir sia incumbensa tenor l'art. 87 al. 2 CC. Per exempel dat l'art. 9a LTM al chantun la pussaivladad da pagar contribuziuns als furniturs da prestaziuns, sche quels delegheschan la gestiun strategica ed operativa dal manaschi ad in'organisaziun respectiva e la sviluppan vinavant. Sa basond sin l'art. 16 LTM po il chantun plinavant conceder contribuziuns d'investiziun supplementaras a singuls ospitals, sche tals fan investiziuns ch'èn d'interess surregional. Las stretgas da liquiditad ch'èn actualmain avant maun n'èn dentant betg in dals fatgs numnads qua survar. Il chantun n'ha perquai betg la pussaivladad da pagar contribuziuns correspudentas u schizunt da conceder emprests sin basa da las disposiziuns legalas actualas. Er l'augment da las contribuziuns per prestaziuns d'utilitad publica tenor l'art. 17 al. 1 lit. c LTM na basta betg cuvrir duravlamain ils deficits existents.

Per metter a disposiziun liquiditad per ils ospitals publics ch'èn vegnids en ina crisa finanziaria, n'exista nagina basa legala.

III. Principis dal project

1. Concessiun d'emprests transitorics

Per garantir il provediment da la sanadad decentral sco er il provediment da center duain pudair vegnir concedids als ospitals publics dal Grischun – en cas d'ina mancanza da bonitad – emprests transitorics da fin tut en tut maximalmain 100 milliuns francs.

L'intent dals emprests è en emprima lingia quel, ch'ils ospitals publics dal Grischun possian surmontar periodas da crisa finanziaria per puspè cuntanscher la rentabilitad resp. la quota d'autofinanziaziun necessaria cun agid da mesiras da sanaziun. Complementarmain duain ils ospitals survegnir indirectamain la pussaivladad da dumandar credits u emprests sut cundiziuns acceptablas sin il martgà da chapital. En quest connex stoi vegnir resguardà, ch'i resulta – almain per ils ospitals publics pli gronds dal Grischun – ina tscherta cumpetitivitad sin il martgà da chapital, tras quai che las agenturas da rating ed ils acturs che sa participeschan al martgà quintan en il scenari da stress cun in sustegn finanziel dal chantun Grischun e da las vischnancas purtadras. Per l'Ospital chantunal dal Grischun quintan ins schizunt cun ina «probabilitad da sustegn extremamain gronda» tras ina garanzia implicita dal chantun Grischun. Cun la pussaivladad giuridica da conceder emprests en cas d'ina crisa finanziaria duain a medem temp vegnir rinforzadas las aspectativas dal martgà da chapital e vegnir impedita in'eventuala perdita da confidenza cun las respectivas consequenzas negativas per survegnir chapital ester. Quest pass tegna spezialmain quint dal context actual. Il martgà da chapital reagescha en moda sensibla sin instituziuns da sanadad che han ina garanzia statala mo implicita. La decisiun negativa da la Regenza dal chantun Turitg da l'avrigl da quest onn concernent in sustegn finanziel dal chantun per l'ospital da Wetzikon, ha augmentà cleramain ils pretschs dals tschains per ospitals senza garanzia statala legala u directa.

Ils emprests duain vegnir concedids sut la cundiziun, ch'ils ospitals publics respectivs dal Grischun elavurian in plan da mesiras, per garantir ch'i resultia a curta fin a media vista in resultat da gestiun positiv cun marschas EBITA ed EBIT sufficientas.

Il circol dals ospitals acutsomatics publics dal Grischun che vegnan subvenziunads dal chantun e da las vischnancas è actualmain definì en l'art. 6 al. 1 LTM. Sper l'Ospital chantunal dal Grischun a Cuira èn quai er ils diesch ospitals regionalis. La pussaivladad da conceder emprests è limitada sin quests ospitals publics dal Grischun. Ils Servetschs psichiatricis dal Grischun (SPGR) sco er las chasas da persunas attempadas e da tgira ed ils servetschs da la tgira ed assistenza a chasa (Spitex) na profitan betg da questa pussaivladad da survegnir emprests.

La concessiun d'emprests serva en emprima lingia al provediment da la sanadad en las 12 regions tenor l'art. 7 LTM. Da tala profitan cun quai primarmain las vischnancas purtadras. Senza il sustegn finanziel planisà stuessan las vischnancas – sco purtadras dal provediment da sanadad public – star bunas sezzas cumplainamain per lur ospitals en situaziuns da crisa.

2. Concepziun dals emprests

L'atezza maximala da l'emprest e las pretensiuns essenzialas per la concessiun d'emprests èn fixadas en la lescha uschia, ch'i sa tracta qua d'expensas liadas tenor il dretg da finanzas. Per la revisiun da la lescha e per sia realisaziun vegn en quest cas applitgà unicamain il referendum legislativ facultativ.

La decisiun davart la concessiun dals emprests duai vegnir prendida definitivamain da la Regenza, suenter ch'ella ha consultà las vischnancas pertutgadas, e quai senza la pussaivladad da contestar giudizialmain questa decisiun. Igl è previs da fixar en la revisiun la disposiziun concernent questa cumpetenza definitiva.

La concessiun d'emprests vegn reglada sur il quint d'investiziun. I sa tracta d'investiziuns che han in probabel niz en il futur. Ils emprests pendents vegnan cudeschads en la bilantscha sco activas da la facultad administrativa. Il quint economic vegn engrevgià en il rom d'amortisaziuns ch'èn eventualmain necessarias. Sch'ils emprests vegnan concedids senza tschains, resultan ultra da quai perditas da retgavs da tschains sin donn e cust da las finanzas chantunalas.

3. Organisaziun da las regiuns da provediment da la sanadad

Per augmentar la flexibilitad da las regiuns da provediment da la sanadad en connex cun lur organisaziun, duain ellas survegnir en l'avegnir la pussaivladad da redimensiunar en cas da basegn lur ospitals e da transfurmar quels en centers da sanadad ambulants.

En connex cun la responsabladad da las vischnancas purtadras vegn plinavant fatga ina precisaziun en la LTM. Tenor l'art. 9 al. 1 LTM èn las vischnancas d'ina regiun da provediment da la sanadad obligadas da s'organisar en moda cunvegnenta. Pervia dal fatg ch'igl è actualmain mo difficilmain u insumma betg pussaivel da realisar in'organisaziun cuminaivla en singulas regiuns da provediment da la sanadad, vegni fixà da nov en la lescha, che la maioritad da las votantas e dals votants da las vischnancas respectivas po definir en moda lianta l'organisaziun.

IV. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Art. 6 Ospitals publics e centers da sanadad ambulants

En l'alineia 1 da quest artitgel duai vegnir desistì en l'avegnir d'enumerar ils singuls ospitals. Quai per il motiv che la lescha na stoppia betg vegnir adattada, sch'in ospital vegn transfurmà en in center da sanadad ambulants. En l'avegnir vegnan ils nums dals ospitals menziunads en l'ordinaziun, per esser pli flexibel en quest regard.

En il nov alinea 3 vegni alura fixà explicitamain, ch'ìls ospitals acutsomatics pon – sin giavisch – vegnir transformads en centers da sanadad ambulants. Uschia pon d'ina vart vegnir reducids ils custs da manaschi e da l'autra vart po vegnir augmentada l'effizienz. Tras ina tala restructuraziun cun uras d'avertura pli flexiblas e pli lungas po l'access al provediment medicinal eventualmain schizunt vegnir meglierà ed ils temps da spetga pon vegnir reducids.

La transformaziun d'in ospital acutsomatic en in ambulatori sto dentant vegnir planisada e realisada conscienzusamain, per evitar ch'il provediment regional da la sanadad pateschia da quai. En spezial sto il mantegniment dal provediment staziunar restar garanti per cas complexs e per cas d'urgenza. Quai duai vegnir cuntanschi tras cunvegnas da cooperaziun cun ospitals vischins. Mo uschia pon ils avantatgs vegnir tratgs a niz senza periclitir il provediment da pazients.

Suenter la transformaziun d'in ospital en in center da sanadad ambulants n'èsi consequentamain betg pli pussaivel da pagar contribuziuns per prestaziuns d'utilità publica (cf. art. 24 LTM) a l'instituziun respectiva. Quests daners èn previs exclusivamain per ils ospitals che figureschan sin la glista d'ospitals (cf. art. 17 al. 1 lit. c LTM). Ils centers da sanadad ambulants che mainan in servetsch da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza han il dretg da survegnir contribuziuns per quests servetschs (cf. nov art. 21 al. 1 lit. a, nov art. 22 al. 1 ed art. 57 LTM).

Perquai che las vischnancas – sco purtadras dals ospitals – èn responsablas per garantir il provediment da basa e pia er il manaschi da quel, è la decisiun davart ina transformaziun chausa da la regiun da provediment da la sanadad respectiva. E la transformaziun duai pudair vegnir incitada en enclegientscha cun la populaziun pertutgada. Il consentiment da la populaziun po vegnir erui mo tras ina votaziun. Il consentiment è dà, sche la majorità da las votantas e dals votants da las vischnancas da la regiun da provediment da la sanadad approvescha ina transformaziun.

Igl è l'incumbensa da la regiun da provediment da la sanadad da cumprovar, che la populaziun haja dà ses consentiment. Perquai che las regiuns da provediment da la sanadad n'han betg ina structura corporala independenta, sto mintga vischnanca appartegnenta manar tras ina votaziun. En quest connex po vegnir applitgà different dretg (concernent la cumpetenzza, il dretg da votar e.u.v.). Tut tenor la cumpetenzza communal (votaziun a l'urna u radunanza communal, questa ultima eventualmain cun la pussaivladad da referendum) n'han las votaziuns plinavant betg lieu il medem di resp. il medem mument. Igl è en l'interess da la regiun da provediment da la sanadad da reglar ad ura las modalitads da votaziun. La lescha prevesa, che la vischnanca cun il pli grond dumber d'abitantas e d'abitants evalueschia ils resultats da las votaziuns communalas ed erueschia il resultat total.

Sche las vischnancas da la regiun da provediment da la sanadad refusassan da manar tras ina votaziun, pon ellas vegnir obligadas da far quai sin proposta da la direcziun organisatorica

da la regiun da provediment da la sanadad.

Art. 9   Organisaziun da las regiuns da provediment da la sanadad

Igl è impurtant, che las vischnancas accumpleschian lur incumbensa sociala da finanziair lur regiun da provediment da la sanadad, e na negligeschian betg lur responsabladad. Tenor l'art. 9 al. 1 LTM èn las vischnancas d'ina regiun da provediment da la sanadad obligadas da s'organisar en moda cunvegna. Perquai ch'igl è actualmain difficil fin nunpussaivel d'establiir in'organisaziun cuminaivla en singulas regiuns da provediment da la sanadad, duai ussa vegnir fixà en la lescha, che questa organisaziun possia vegnir fixada en moda lianta da la maioritad da las votantas e dals votants da las vischnancas pertutgadas. Uschia vegni garanti, che tut las vischnancas prestian lur contribuziun finanziaria e che la qualitat dal provediment da la sanadad en la regiun restia mantegnida, e quai malgrà las midadas structuralas.

Er qua èn las regiuns da provediment da la sanadad responsablas per l'organisaziun da las votaziuns necessarias en las vischnancas. Sche las vischnancas da la regiun da provediment da la sanadad refusassan da manar tras ina votaziun, pon ellas vegnir obligadas da far quai sin dumonda da la direcziun organisatorica da la regiun da provediment da la sanadad.

Ultra da quai duai vegnir concretisà da nov en l'alineia 2, ch'ils purtaders dals furniturs da prestaziuns concedan a las vischnancas da la regiun da provediment da la sanadad in dretg da cogestiun commensurà, sch'i va per decisiuns strategicas dals furniturs da prestaziuns. Per quest intent fa la regiun da provediment da la sanadad ina cunvegna respectiva cun ils purtaders.

Art. 14   Disditga da l'incarica da prestaziun

Er per midar ina incarica da prestaziun sto il dretg vertent vegnir adattà a la nova regulaziun. Sch'ils ospitals vulan pia disdir l'incarica da prestaziun, duai da nov esser necessari il consentiment da la regiun da provediment da la sanadad. Per betg engrevgiar ina restructuraziun tras curts termin limitants, duai vegnir stgaffida en l'alineia 2 la pussaivladad da divergiar – en enclegientscha vicendaivla – dal termin da disditga ch'era prescrit fin ussa en la lescha.

Art. 21   Cussegl grond

En il preventiv fixescha il Cussegl grond mintgamai er il credit global per la cumpart ch'il chantun e las vischnancas ston pajar al servetsch da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza. Pervia da la nova pussaivladad da transfurmar ospitals en centers da sanadad ambulants, sto vegnir fatga ina midada correspondentia en l'art. 21 al. 1 lit. a LTM. Centers da sanadad ambulants stgaffids da nov fissan numnadain er vinavant furniturs indispensabels da servetschs da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza e ston perquai medemamain vegnir menziunads en quest lieu.

Art. 22   Servetsch da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza

Contribuziuns or dal credit global ch'il Cussegl grond ha fixà per la cumpart dal chantun e da las vischnancas al servetsch da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza duain er ir a favur dals novs centers da sanadad ambulants. Perquai sto l'art. 22 LTM vegnir cumpletta correspondentamain.

Art. 27a   Emprests ad ospitals publics

Per garantir la liquiditad dals furniturs da prestaziuns metta il chantun a disposiziun in credit d'impegn general da 100 milliuns francs. Per garantir il provediment da la sanadad e per surmuntar crisas finanzialas pon vegnir concedids als furniturs da prestaziuns emprests fin a quest import total.

L'intent dals emprests è quel, ch'ils ospitals publics dal Grischun possian surmuntar las periodas da crisa finanziaria per puspè cuntanscher la rentabilitad resp. la quota d'autofinanziaziun necessaria cun agid da mesiras da sanaziun. Sche necessari ston questas mesiras da sanaziun esser da natira radicala. A medem temp duain ils ospitals survegnir indirectamain la pussaivladad da dumandar credits u emprests sut cundiziuns acceptablas sin il martgà da chapital.

La Regenza decida definitivamain davart la concessiun dals emprests. Avant che la Regenza prenda la decisiun, sto ella tadlar las vischnancas da las regions da provediment da la sanadad pertutgadas. Perquai che la Regenza decida davart la concessiun dals emprests, è er ella obligada d'approvar ils contracts correspondentes avant che tals vegnan concludids.

Art. 27b   Premissas per la concessiun d'emprests

In ospital duai survegnir in emprest mo, sche la segirezza dal provediment è periclitada directamain. Perquai ch'i dovra ina nauscha situaziun da l'ospital, sto quel – per ch'el possa profitar d'in emprest – avoir fatg in'analisa cumplexsiva dals motivs che han chaschunà la crisa finanziaria e preschentar a la Regenza in plan da mesiras correspondent che duai garantir a curta u a media vista puspè in resultat da gestiun positiv. I vala d'impedir cun tut ils meds, ch'i vegnian mess a disposiziun inutilmain ulteriurs daners ad in ospital cun ina nausch'administraziun.

En quest connex sto la Regenza er survegnir la competenza da definir las premissas per la concessiun d'emprests ed il cuntegn dal plan da mesiras che l'ospital sto inoltrar. L'invista dals documents necessaris e la controlla da tals vegn fatga tras l'Uffizi da sanadad. Sa basond sin l'art. 4 al. 1 LTM ha l'Uffizi da sanadad, sco autoritad da surveglianza responsabla, la competenza respectiva. Ultra da quai sto la gestiun da l'ospital dals ultims 5 onns vegnir controllada tras in post independent. Uschia duai tranter auter vegnir impedì, ch'il maun public stoppia pajar per eventuels sbagls dal management da l'ospital ch'èn vegnids fatgs en il passà. Las disposiziuns executivas vegnan normadas sin il stgalim da l'ordinaziun.

Perquai che las vischnancas purtadras da la regiun da provediment da la sanadad correspudenta ston surpigliar la mesadad d'ina perdita potenziala en connex cun la concessiun da l'emprest, sto la maioritad da questas vischnancas approvar il pajament da l'emprest. La concessiun d'emprests na signifitga dentant betg primarmain ina ristga per las vischnancas. Cun conceder l'emprest duai plitgunsch vegnir evità, che la grevezza finanziala da las vischnancas daventia memia gronda. Senza emprests transitorics stuessan las vischnancas – sco purtadras dal provediment da sanadad public – en situaziuns da crisa star bunas sezzas cumplainamain cun agens meds finansials per lur ospitals. Per quest motiv èsi er giustifitgà, che las suprastanzas communalas pon dar il consentiment per lur vischnancas. Uschia po la procedura per conceder emprests ch'èn urgentamain necessaris, vegnir scursanida considerablamain.

Art. 27c   Concepsziun da l'emprest

In emprest transitoric dastga mo vegnir concedì, sche quel vegn duvrà conform a l'intent. Cun auters plets duai l'emprest vegnir duvrà unicamain per surmuntar la crisa finanziala e per puspè cuntanscher la rentabilitad resp. la quota d'autofinanziaziun necessaria cun agid da mesiras da sanaziun.

Per regla duai in emprest vegnir concedì senza tschains, per betg engrevgiar supplementarmain ils ospitals che han gia ina situaziun finanziala precara.

En vista a la commensurabladad sto l'emprest vegnir limità a l'autezza ed a la durada ch'èn necessarias tenor il plan da mesiras, per garantir la cuntinuaziun dal manaschi d'ospital u per transformar l'ospital en in center ambulat.

L'Uffizi da sanadad sto survegnir da tut temp invista da la realisaziun dal plan da mesiras ch'è la basa per l'emprest. Mo uschia poi vegnir garanti, ch'ils daners vegnian er duvrads conform a l'intent.

Art. 27d   Restituziun da l'emprest

L'emprest duai servir a superar ina crisa temporara e sto pia vegnir limità a maximalmain 10 onns. In emprest che vegn concedì cun in termin pli curt, po vegnir prolungà ina giada e maximalmain fin ad ina durada totala da 10 onns.

Sch'i duess vegnir constatà, che las cundiziuns na vegnan betg observadas, po la Regenza pretender enavos da tut temp l'entir emprest u ina part da quel.

Sch'i resulta, ch'in emprest u parts da tal na pon betg vegnir restituids, ston las vischnancas da las regiuns da provediment da la sanadad pertutgadas sa participar proporziunalmain a la mesadad da la perdita. Quai è giustifitgà, perquai che la concessiun d'emprests vegn en

emprima lingia dabun a las vischnancas purtadras. Senza emprests stuessan las vischnancas – sco purtadras dal provediment da sanadad public – star bunas sezzas cumplainamain per lur ospitals en situaziuns da crisa.

La summa che las vischnancas ston surpigliar sto vegnir repartida tranter quellas tenor l'atgna clav da repartiziun (statut da la regiun da provediment da la sanadad). En la gronda part dals cas vegn la repartiziun fatga analogamain a la repartiziun da las cumparts da las vischnancas en connex cun ils custs da las prestaziuns d'utilitad publica.

Art. 55 Cas speziels

Centers da sanadad ambulants han la pussaivladad da prestar servetschs da transport en cas d'urgenza e d'ambulanza. Perquai ston er els vegnir menziunads da nov en quest artitgel.

V. Midadas en auters relaschs

I na vegnan fatgas naginas midadas en auters relaschs.

VI. Consequenzas personalas e finanzialas

1. Per il chantun

L'examinaziun e l'eventuala concessiun d'emprests transitorics ad ospitals petents vegnan a chaschunar lavurs administrativas supplementars per l'Uffizi da sanadad. Ils custs da personal supplementars n'èn betg quantifitgabels ordavant. I vegn partì dal fatg, che la revisiun proponida da la LTM possia vegnir realisada cun il dumber da plazzas existent.

Igl è difficil da stimar la dimensiun totala dals emprests ch'èn necessariis per cuntanscher la cumpetitivitad giavischada dals ospitals publics dal Grischun sin il martgà da chapital. Cun la pussaivladad legala da conceder emprests duai er vegnir rinforzada la garanzia statala implicita, cun la quala las eventualas personas che dattan il chapital fan quint. Impurtants per quai èn cunzunt ils emprests giuridicamain pussaivels, ma (anc) betg concedids. Sin basa dals indicaturs actuals duess l'import planisà da 100 milliuns francs previsiblamain bastar, per procurar per ina dotaziun da chapital sufficiente dals ospitals publics dal Grischun, fin ch'els cuntanschan – cun realisar consequentamain il plan da mesiras – la stabilitad finanziala ch'è necessaria per pudair garantir a lunga vista ina cuntinuaziun segira dal manaschi. Tras la concessiun dals emprests resultan retgavs da tschains pli pitschens per il chantun, sche quests emprests vegnan concedids per cundiziuns pli favuraivlas u senza tschains. Ina grevezza directa per las finanzas resulta en cas d'eventualas perditas d'emprests ch'il chantun e las vischnancas ston surpigliar mintgamai per 50 pertschient.

2. Per las 12 regiuns da provediment da la sanadad/vischnancas

Perquai che l'organisaziun da la regiun da provediment da la sanadad po da nov vegnir

definida en moda lianta da la maioritad da las votantas e dals votants da las vischnancas pertutgadas, ston ins far quint cun lavurs administrativas supplementaras per singulas vischnancas, quai en connex cun la realisaziun da las votaziuns.

La concessiun d'emprests serva en emprima lingia al provediment da la sanadad en las 12 regiuns tenor l'art. 7 LTM. Da tala profitan primarmain las vischnancas purtadras. Senza emprests stuessan las vischnancas – sco purtadras dal provediment da sanadad public – en situaziuns da crisa star bunas sezzas cumplainamain per lur ospitals. Ina participaziun adequata da las vischnancas a la ristga da perdita è impurtanta er resguardond il princip da subsidiaridad. Ina participaziun da mo 10 pertschient analogamain als secturs tenor l'art. 20 al. 1 LTM na para betg d'esser suffizienta. Las vischnancas duain sa participar cun 50 pertschient a las perditas che resultan da la concessiun d'emprests. Da pretender ina participaziun gia a chaschun da la surdada da l'emprest na para dentant betg d'esser necessari. Questa procedura fiss cumplitgada e pretensiusa. Il chantun ha ina liquiditad suffizienta. Cun la concessiun d'emprests surpiglia el per uschè dir ina prefinanziaziun parziala per las vischnancas. Ina perdita da retgavs da tschains surpiglia il chantun sulet.

VII. Buna legislaziun

Ils principals da la «buna legislaziun» tenor las prescripziuns da la Regenza (cf. conclus da la Regenza dals 16 da november 2010, prot. nr. 1070/2010) vegnan observads en quest project da revisiun.